

Team 20/20 Del 2

Ekonomi 2012

– repetition och reflektion

Anita Gunnarsson, Sockernäringsens BetodlingsUtveckling AB

I förra numret av Betodlaren inleddes en redovisning av hur Team 20/20-gårdarna påverkas av sockerreformen om inga åtgärder vidtas. Vi fick bli veta att odlargruppen tappar mellan 150 000 och 375 000 kr per år mellan 2004 och 2009 enbart till följd av sockerreformen om inget görs. Efter att ha arbetat med fältexperiment i betgrödan för att finna vägar till att sänka produktionskostnaden kom projektgruppen till insikt om att en stor del av lösningen på inkomstbortfallet måste sökas på företagsnivå – det skulle inte räcka med produktionstekniska åtgärder i betgrödan.

Är störst effektivast?

Vid ett Team 20/20-möte ställdes gruppen inför två exempelberäkningar för hur lönsamheten kunde förändras genom storleksfördelar. Den ena kom från ett examensarbete vid SLU. Där kunde vi läsa om två lika stora skånska växtodlingsföretag som, om de slogs ihop till ett driftsbolag med 460 ha åker, beräknades förbättra sitt årsresultat med 350 000 kr (1). Det andra räkneexemplet hade tagits fram på uppdrag av Team 20/20-projektet. Det byggde på en beräkning av produktionskostnaden för sockerbetor på fyra (tänkta) 1000-hektarsgårdar som alla odlade betor. De antogs samarbeta om betupptagare och betsåmskin men i övrigt drivas som enskilda företag. Kalkylerna var seriöst gjorda och visade på en arbets- och maskinkostnad i betor som var 1 400 kr per hektar lägre än de mest effektiva i Danisco Sugars odlaruppföljning.

Känner du igen tongångarna? Hur mycket hjälper de dig när du ska förbereda dig för prispress i betodlingen? I rutan här intill får du veta vad Team 20/20-lantbrukarnas

reflektioner var kring storleksrationalisering som lösning för deras företag.

Är Team 20/20 reaktionära pessimister?

Team 20/20-odlarna är inte reaktionära pessimister. Däremot är de erfarna företagare som kanske genom studier eller genom erfarenhetskunskap förstått vad E. T. Penrose skrev 1959 i boken *The theory of the growth of the firm: Det antas ofta att det finns en "lönsammast storlek" på ett företag*. Men fortsätter Penrose: *storleken är bara en biprodukt av en tillväxtprocess, det finns ingen optimal, eller mest lönsam storlek på ett företag*.

Hon menar att det alltid kommer att vara så att en del resurser i företaget inte utnyttjas helt effektivt – det är det som stimulerar till tillväxt. Men då företaget växer blir andra resurser underutnyttjade (2).

Så även om du inte har 1 000 ha så är det inte säkert att du i verkligheten är mindre resurseffektiv än 1000-hektarsföretaget, vad de teoretiska kalkylerna än säger.

1. Hansson, K.-J., 2006. Förbättrad lönsamhet i växtodlingsföretag!: en ekonomisk analys av samarbete i form av driftsbolag mellan två lantbruksföretag. SLU, inst. för ekonomi, examensarbete 443. Arbetet kan hämtas ner i sin helhet från <http://epsilon.slu.se/10189462.pdf>

2. Penrose, E. 1959. *The theory of the growth of the firm*. Oxford. UK.